

Üretim durgunlaştı

İMALAT sanayiinde durgunluk sürüyor. **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) eylül ayı araştırma sonuçlarına göre endeks 42.7'ye geriledi. İhracat siparişleri son üç ayda ilk kez hız kaybetti. Türk lirasındaki zayıflama siparişlerin azalmasında etkili oldu. 6'da

Üretimde daralma derinleşti

EKONOMİ SERVİSİ

İmalat sanayisinde durgunluk sürüyor. **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) Eylül ayı araştırma sonuçlarına göre endeks 42.7'ye geriledi. İstanbul İmalat PMI da Eylülde 43.5 düzeyine gerileyerek İstanbul imalatçılarının faaliyet koşullarının üst üste ikinci ay yavaşladığını gösterdi.

TL'DEKİ KAYIP ETKİLEDİ

Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen değerlerin sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Ağustos ayında 46.4 olarak ölçülen satın alma yöneticileri endeksinin Eylülde 42.7'ye gerilemesi üretimdeki daralmanın derinleştiğini ortaya koydu. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endekste son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler Eylül ayında da yavaşlamaya devam etti. Yeni ihracat siparişleri son üç ayda ilk kez olacak şekilde hız kaybetti.

Ancak Türk lirasındaki zayıflamanın ihracatı bir miktar desteklemesiyle birlikte yeni ihracat siparişlerindeki yavaşlama toplam siparişlerdekine kıyasla çok daha düşük düzeyde gerçekleşti.

GİRDİ TEDARİĞİ SIKINTIDA

Üretimdeki yavaşlama firmaların istihdam ve satın alma faaliyetlerini azaltmasına neden oldu. İstihdam düzeyi üst üste ikinci ay olacak şekilde geriledi. Türk lirasındaki zayıflamanın etkisiyle hem gir-

di maliyetleri hem de nihai ürün fiyatlarında üst üste ikinci ay rekor düzeyde artış kaydedildi. Ayrıca mevcut zorluklar tedarikçilerin zaman zaman girdi temin edememesine yol açtı. Bunun yansıması olarak, satın alınan ürünlerin tesliminde gecikmeler yaşandı. Tedarikçilerin teslimat sürelerindeki uzama anketin başladığı Haziran 2005'ten beri en belirgin düzeye çıktı.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendir-

dirmede bulunan IHS Markit Direktör Yardımcısı Andrew Harker şunları söyledi:

ENFLASYONİST BASKI SÜRDÜ

“Faaliyet koşullarında yaşanan zorluklar Eylül ayında Türk imalatçıların üzerinde baskının sürmesine neden oldu. Sektörde güçlü enflasyonist baskılar gözlenmeye devam ederken, müşteriler yeni sipariş vermekten imtina etti ve tedarik zincirinde bozulmalar meydana geldi.”

İstihdam, üretim ve sipariş daraldı

İMALATTA çarklar korkutan bir şekilde yavaşladı. İmalat sanayii satın alma yöneticisi endeksi (PMI) eylülde 42.7'ye geriledi. Endeks Mart 2009'dan bu yana en düşük değere indi. Bazı şirketler hammadde bulmakta zorlandı. İstihdam, üretim ve yeni siparişler daraldı. >> 10'da

Çarklar sert yavaşladı

İmalat PMI eylülde 42.7 ile Mart 2009'dan bu yana en düşük seviyeye geriledi

İmalat sanayiinin nabızı sayılan, imalat sanayii satın alma yöneticisi endeksi (PMI) eylülde 42.7'ye gerileyerek Mart 2009'dan bu yana en düşük değeri alırken, sektörde daralmanın altıncı ayına girdiğini ortaya koydu.

Üretim ve yeni siparişlerdeki daralma devam ederken imalat sanayiinde istihdam ve satın alma faaliyetleri geriledi. TL'nin değersiz seyri enflasyonist baskıların devam etmesini sağlarken, bazı şirketler satın alacak ham madde bulmakta zorluk çektiklerini belirtti.

IHS Markit tarafından **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** için hazırlanan imalat PMI, ağustos ayında 46.4 değerini almıştı. Endeks geçen ay ise altı aydır devam eden daralma süresince en düşük değeri aldı. PMI'da 50'nin üzeri seviyeler büyümeye, altı daralmaya işaret ediyor. Ankete katılan şirketler üretim ve yeni siparişlerdeki daralmada ekonomide-

ki zor durumun rol oynadığını belirttiler. Üretim alt endeksi ağustostaki 44.1 seviyesinden eylülde 37.9'a, yeni siparişler 44'ten eylülde 38'e geriledi.

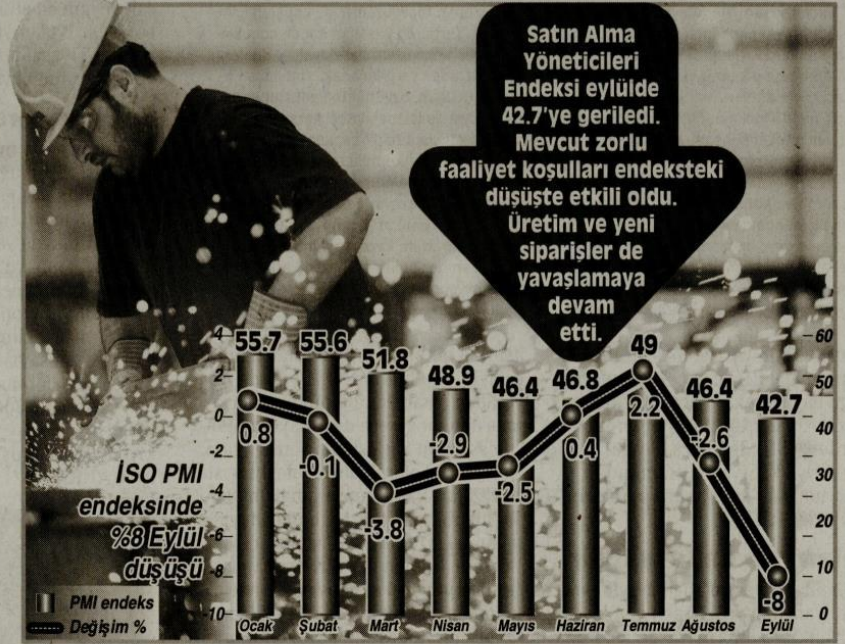
Yeni ihracat siparişleri de eylülde daralma kaydetti ancak daralmanın yüksek kurun desteğiyle toplam siparişlerden çok daha zayıf gerçekleşti. Yeni ihracat siparişleri alt endeksi 50.4'ten 48.9'a geriledi.

İstihdamda azalma

Üretimdeki daralma imalatçıların istihdam azaltmalarına yol açtı. İstihdam art arda ikinci ayda da geriledi. Fabrikadan çıkış ve ham madde fiyatları, TL'deki değer kaybının etkisiyle art arda ikinci defa rekor yükseliş kaydetti.

Bazı imalatçılar tedarikçilerden ham madde temin edemediklerini ifade ederken, tedarikçilerin teslim süreleri endeksin derlenmeye başladığı Haziran 2005'ten bu yana en uzun süreye çıktı.

• Ekonomi Servisi

İmalat PMI istihdam, üretim, yeni siparişler, girdi stokları ve tedarikçilerin teslim süreleri alt endekslerinin ağırlıklandırılması yöntemiyle hesaplanıyor.

Doğalgaz ve elektrik üç kez zamlandı. Artış konutta yüzde 30'u buldu

Zamlar bu kış ocak söndürür

YURTTAŞIN ENERJİ FATURASI KATLANDI

Türkiye nüfusu
80.8
milyon

DOĞALGAZ FATURASI
(4 kişilik aile)

2018 1 Ocak **113 TL**
1 Ekim **147 TL**

ELEKTRİK FATURASI (4 kişilik aile)

2018 1 Ocak **103.3 TL**
1 Ekim **136.8 TL**

İstanbul Sanayi Odası Türkiye
İmalat PMI

1 Ocak **55.7**

2018

1 Ekim **42.7**

BloombergHT
tüketici güven
endeksi

% 16.94

Eylüde aylık

57.60
değerine geriledi

Elektrik abone
43 milyon
349 bin

Doğalgaz abone
14 milyon
162 bin

İSTANBUL ENFLASYONU

Perakende fiyatları
(Yıllık) **%18.54**

Perakende fiyatları
(Aylık) **%4.04**

Toptan fiyatlar
(Yıllık) **%26.61**

Toptan fiyatlar
(Aylık) **%6.47**

Gıda
(Aylık) **%4.78**

Eğitim kültür
(Aylık) **%12.98**

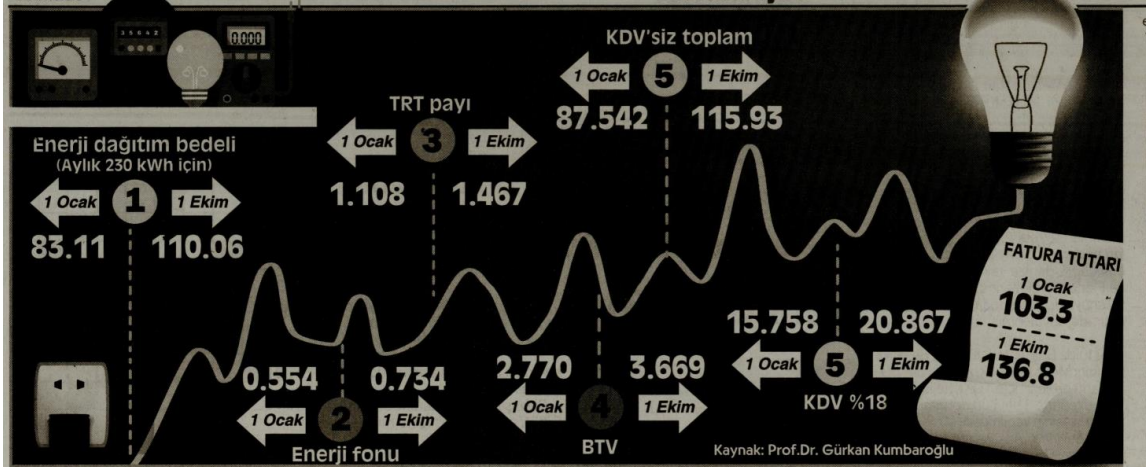
Sağlık
(Aylık) **%5.37**

136 LİRAYA ÇIKTI

DOĞALGAZ ve elektrik fiyatları yıl başından beri üçüncü kez zamlandı. Doğalgaz ve elektriğe konutta yüzde 9, sanayiye yüzde 18'in üzerinde fiyat artışı yapıldı. Zamlar dünden itibaren yürürlüğe girdi. Ocakta 103 lira elektrik faturası ödeyen bir aile, aynı miktar tüketim için şimdi 136 lira ödemek zorunda kalacak. >> II'de

EKMEKTE TARTIŞMA

ANKARA'DA ekmeğe yapılan yüzde 25'lik fiyat artışı tartışma yarattı. Dün 200 gram ekmeğin fiyatı 1 liradan 1.25 TL'ye yükseldi. Ankara Valiliği bu fiyatı "günümüz ekonomik şartlarına uygun" bulmadı. Valilik, Esnaf ve Sanatkâr odalarını yeni fiyat için uzlaşmaya çağırdı. Fiyatı komisyon belirleyecek. >> II'de

ZAM KASIRGASI

Üç ayda üçüncü zam geldi. Yıl başından bu yana konutta zam oranı doğalgazda yüzde 30, elektrikte yüzde 40 oldu. Enerji zamları enflasyonu daha da artıracak

Zam yağmuru hız kesmeden devam ediyor. BOTAŞ ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), doğalgaz ile elektrikte üç ay içinde üçüncü defa zam yaptı. 1 Ekim'den itibaren doğalgazda zam oranı konutlar için yüzde 9, sanayi için yüzde 18.5 oldu. Elektrikte zam oranı ise konutta yüzde 9, sanayide yüzde 15 olarak açıklandı. Son üç aydaki zammın ardından elektrik ve doğalgaz fiyatları temmuz sonuna kıyasla konut için yüzde 30, sanayi için

toplam yüzde 48 artmış oldu. Dört kişilik bir ailenin ortalama elektrik faturasası 1 Ocak 2018'de 103.3 lira iken, bu rakam dün itibarıyla 136.8 liraya yükseldi.

Kış üstecek

Doğalgaz ve elektrik zamlarının başka birçok ürün ve hizmette de artışa neden olması beklenirken, dar ve sabit gelirler için bu kış daha da zor geçecek. Geçen hafta yapılan yönetmelik değişikliğiyle doğalgazda fiyat artışlarının kolaylaştırılmasının ardından dün ardi ardına zam haberleri geldi. BOTAŞ ağustos ayında elektrik üretim amaçlı doğalgaz satış fiyatını yüzde 49.5 arttırmış, konutlarda kullanılan doğalgazda yüzde 9, sanayideki de yüzde 14 zam yapmıştı. BOTAŞ 1 Eylül'de de konutlarda ve sanayide kullanılan doğalgazın fiyatını aynı oranda artırdı. Elektrik için büyük bir bölümü doğalgaz santrallerinde üretildiği için doğalgaz paralel olarak elektrikte de zam geliyor. Ağustos başında elektrik fiyatı konutlarda yüzde 9, sanayide ise yüzde 14 artırılmıştı.

9 AYDA FİYATLAR KATLANDI

Gürkan Kumbaroğlu

Enerji Ekonomisi Derneği Başkanı Prof. Dr. Gürkan Kumbaroğlu, elektrikte yapılan son zamlarla ocaktan itibaren fiyat artış oranının sanayi ve ticarethaneler için yüzde 50'yi, meskenler için yüzde 40'ı aşmış olduğunu altını çizdi.

Kumbaroğlu, doğalgazdaki artışın dokuz aylık dönemde konutlar için yüzde 30, sanayi için yüzde 69 ve elektrik üretimi için yüzde 113 oranında olduğunu hatırlattı. "Son zamlar ile sanayi ve ticarethaneler için dokuz aylık fiyat artış oranı Türk Lirası'nın Avro karşısındaki değer kaybına oran olarak eşitlenmiş oldu" diyen Kumbaroğlu, "İthal kömürü ve doğalgaz ile yenilenebilir enerjide döviz endeksi alım garantileri ile döviz endekslili sektör son zamlardan sonra döviz kurlarındaki artışa yakalandığından bundan sonra döviz kurları artmadığı sürece elektrikte yeni zam söz konusu olamaz" dedi.

Enflasyonu daha da artıracak

Enerjiye yapılan zamlar, ağustosta yüzde 17.9'a yükselen tüketici enflasyonunu ile yüzde 32.13'e ulaşan üretici enflasyonu daha da artıracak. Elektrik enflasyon sepetinde yüzde 2.39, doğalgazın yüzde 1.44 ağırlığı bulunuyor. Elektrikte yüzde 9 zammın tüketici enflasyonuna yüzde 0.22 doğrudan artırımcı etkisi olacak. Doğalgazdaki yüzde 9 zammın doğrudan etkisi 0.13 pu-

an. İki zammın da enflasyona doğrudan etkilerinin yanı sıra dolaylı etkileri de olabilmeyi. Elektrik ve doğalgazda hane kullanım fiyatlarına yapan üç zammın enflasyona toplam doğrudan etkisi yaklaşık 1 puan oldu. Fiyat artışları hane halkının yanı sıra üreticiler üzerinde de baskı yaratacak. TEB Yatırım tarafından yayımlanan değerlendirmeye göre fiyat artışlarından en çok etkilenen

ana sanayi kolları arasında cam ve çimento üreticileri yer alıyor. Sanayi için doğalgazdaki yüzde 18.5 fiyat artışının Soda Sanayi, Şişecam ve Anadolu Cam'ın faiz, amortisman ve vergi öncesi kârını (FAVÖK) yüzde 7 ile yüzde 13 arasında aşağı çekmesinin beklendiği ifade edilen raporda, çimento şirketlerinin maliyetlerinin de yaklaşık yüzde 25'ini elektrikle oluşturduğuna dikkat çekildi.

Asgari ücretlinin gecimi zorlaştı

Memur yüzde 3.5'e emekli: Yaklaşık 3.2 milyon memur emekliyi bu yılın ilk 6 ayında yüzde 4 zam almıştı. Temmuzda toplu sözleşme gereği maaşlarına yüzde 3.5 daha zam geldi. 2018'nin ilk 6 aylık döneminde enflasyon yüzde 9.17 oldu. Memurlar ile memur emekçileri enflasyon farkıyla birlikte toplamda yüzde 8.65 zam aldı. Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre aile yardımı ödeneği dahil en düşük memur maaşı 3 bin 133 lira, en düşük memur emeklisi aylığı da 2 bin 149 liraya çıktı. Kamu çalışanları ile memur emekçileri enflasyon farkıyla birlikte yüzde 8.65 zam alırken, sadece iki ayda elektrik ve doğalgazda yüzde 30'lara varan oran da zam gelmiş oldu. 4 kişilik memur ailesinin aylık gıda harcaması 1400 lira, kira gideri ise 870 lira, Bir-memur ortalama maaşının yüzde 67'sini sadece gıda ve barınma için harcıyor. Zamlarla memurun gıda harcaması da artacak.

Asgari ücretli perişan: Asgari ücrette yıl başında yüzde 14 zam geldi. Asgari ücret 199 liralık artışla 1603 liraya çıktı. Oysa Türk-İş'in araştırmasına göre, bir çalışanın sadece kendisinin yaşayabilmesi için yapması gereken asgari aylık harcama 2 bin 313 liraya yükseldi. Asgari ücretli bir çalışanın kendisi için yapması gereken asgari harcama arasında 710 lira fark bulunuyor.

İşçilerin zammı da gitti: Kamudaki yaklaşık 200 bin işçi temmuzda yüzde 3.5 toplu sözleşme zammı ve yüzde 5.67 enflasyon farkıyla birlikte toplamda yüzde 9.17 zam aldı.

Emekli nasıl geçsin?: SSK ve Bağ-Kur emekçilerinin aylıkları enflasyondaki 6 aylık artışa göre belirleniyor. Bu kapsamda SSK ve Bağ-Kur emekçileri, bu yılın ilk altı aylık döneminde gerçekleştirilen yüzde 9.17 enflasyon oranı kadar temmuzda zam aldı. Halen işçi emekli aylığı 1600 lira, Bağ-Kur emekli aylığı ise 1100 lira.

Bir ayda Enerjinin faturasası 273 lira

Bir ayda Enerjinin faturasası 273 lira arttı. Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), 1 Ocak'ta yapılan zam da dikkate alındığında yıl başından bu yana elektrikte gelen zammın toplamda yüzde 44.97'yi bulduğunu açıkladı. EMO'ya göre, bir evdeki asgari tüketim üzerinden 4 kişilik bir ailenin 230 kilovat saat elektrik harcadığı dikkate alındığında, fon ve vergi kesintilerinden ayıklandığında, 1 Ocak'ta aylık fatura 126 liradan 137 liraya çıkacak. 31 Aralık 2017 tarihinden bu yana konutların elektrik faturalarındaki artış 42.6 TL'ye ulaştı.

Makina Mühendisleri Odası Başkanı Yunus Yener, Ağustos 2018'e kadar elektrik üretimi için sağlanan doğalgazın sübvansane edildiğine, doğalgazla elektrik üreten santrallara gazın maliyet rakamlarının altında verildiğine, yatırımcı özel şirketlerin kamu zaranı pahasına desteklendiklerine vurgu yaptı. Ağustosta sübvansiyonun kısmen kaldırıldığına işaret eden Yener, kamusal desteğin dar ve sabit gelirli ve emekçilere sağlanmasını istedi. Amortisman bedeli, ÖTV ve KDV ile birlikte "konut tüketicilerinin 1 m3 doğalgaz için ödeyeceği bedelin 1.76 TL'ye varabileceğine" işaret eden Yener, başkentte bir konutun

yıllık doğalgaz faturasasının bin 766 TL'ye, aylık ortalama faturasasının da 147 liraya ulaştığına dikkat çekti. Yener, 4 kişilik ailenin aylık doğalgaz ve elektrik faturasasının 273 TL'ye ulaştığını belirterek, "Bu tutar 1603 TL olan asgari ücretin yüzde 17'sidir. Diğer yanda, elektrik ve doğalgaz fiyatlarındaki artış başka birçok ürün ve hizmetin fiyat artışlarının da gerekçesi olacak ve enflasyon oranı düşmek bir yana yüzde 30'lara ulaşabilecektir" dedi. Yener, emekçilerin maaşları ve asgari ücretin artırılmasını istedi. Doğalgaz satış fiyatlarında sübvansiyonun yalnızca düşük gelirli konut tüketicileri için sağlanmasını talep eden Yener, enerji yoksunlarına ise bedelsiz elektrik ve doğalgaz desteği verilmesi gerektiğini kaydetti.

İmalatta düşüş devam ediyor

İSO Türkiye İmalat PMI eylülde ayında 42,7'ye geriledi. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endeksteki son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler eylül ayında da yavaşlamaya devam etti.

EKONOMİ SERVİSİ - Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** ve İstanbul İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Eylül 2018 dönemi sonuçları açıklandı.

İNDEKS 42,7'YE GERİLEDİ

Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ağustos ayında 46,4 olarak ölçülen PMI eylül ayında 42,7'ye geriledi. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endeksteki son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler eylül ayında da yavaşlamaya devam etti. Yeni ihracat siparişleri son üç ayda ilk kez olacak şekilde hız kaybetti. Ancak TL'deki zayıflamanın ihracatı bir miktar desteklemesiyle birlikte yeni ihracat siparişlerindeki yavaşlama toplam siparişlerdekine kıyasla çok daha düşük düzeyde gerçekleşti.

FİRMALARIN İSTİHDAM VE SATIN ALMA FAALİYETLERİ AZALDI

Üretimdeki yavaşlama firmaların istihdam ve satın alma faaliyetlerini azaltmasına neden oldu. İstihdam düzeyi üst üste ikinci ay olacak şekilde geriledi. TL'deki zayıfla-

manın etkisiyle hem girdi maliyetleri hem de nihai ürün fiyatlarında üst üste ikinci ay olacak şekilde rekor düzeyde artış kaydedildi. Ayrıca mevcut zorluklar tedarikçilerin zaman zaman girdi temin edememesine yol açtı. Bunun yansıması olarak, satın alınan ürünlerin tesliminde gecikmeler yaşandı. Tedarikçilerin teslimat sürelerindeki uzama anketin başladığı Haziran 2005'ten beri en belirgin düzeyde gerçekleşti.

İSTANBUL İMALAT PMI EYLÜLDE 43,5 OLDU

Ağustos ayında 46,3 olarak ölçülen **İstanbul Sanayi Odası** İstanbul İmalat PMI eylülde 43,5 düzeyine gerileyerek İstanbul imalatçılarının faaliyet koşullarının üst üste ikinci ay olacak şekilde yavaşladığına işaret etti. Zorlu piyasa koşullarının yansıması olarak belirgin şekilde yavaşlayan yeni siparişler sektörün faaliyet koşullarındaki bozulmada belirleyici oldu. İki aylık büyüme trendinin ardından yeni ihracat siparişleri de eylülde geriledi. Diğer yandan Türk lirasındaki değer kaybının ihracatı kısmen desteklemesi sayesinde yurt dışından alınan yeni işlerdeki yavaşlama hızı toplam yeni siparişlerdekine kıyasla çok daha hafif düzeyde kaydedildi.

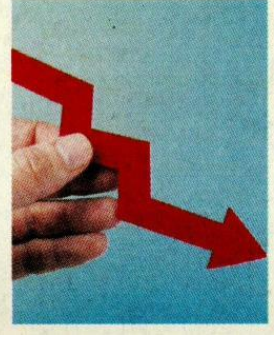

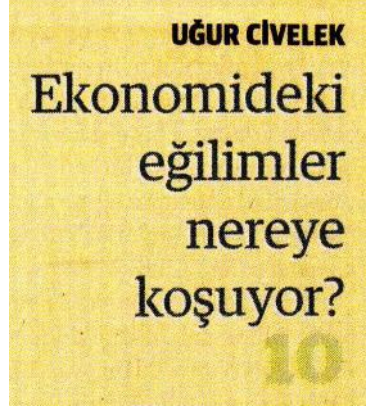
İMALAT PMI EYLÜLDE 42.7 İLE MART 2009'DAN BU YANA EN DÜŞÜK SEVİYEYE GERİLEDİ

İmalat sanayi satın alma yöneticisi endeksi (PMI) eylül ayında 42.7'ye gerileyerek Mart 2009'dan bu yana en düşük değeri alırken, sektörde daralmanın altıncı ayına girmiş oldu. Üretim ve yeni siparişlerdeki daralma devam ederken imalat sanayinde istihdam ve satın alma faaliyetleri geriledi. TL'nin değersiz seyri enflasyonist baskıların devam etmesini sağlarken, bazı şirketler satın alacak ham madde bulmakta zorluk çektiklerini belirtti. IHS Markit tarafından **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** için hazırlanan imalat

PMI, ağustosta 64 değerini almıştı. Endeks geçen ay ise altı aydır devam eden daralma süresince en düşük değeri aldı. PMI'da 50'nin üzeri seviyeler büyümeye, altı daralmaya işaret ediyor. Ankete katılan şirketler üretim ve yeni siparişlerdeki daralmada ekonomideki zor durumun rol oynadığını belirttiler. Üretim alt endeksi ağustostaki 44.1 seviyesinden eylülde 37.9'a, yeni siparişler 44'ten eylülde 38'e geriledi. Yeni ihracat siparişleri de eylülde daralma kaydetti ancak daralmanın yüksek kurun desteğiyle toplam

siparişlerden çok daha zayıf gerçekleşti. Yeni ihracat siparişleri alt endeksi 50.4'ten 48.9'a geriledi. Üretimdeki daralma imalatçıların istihdam azaltmalarına yol açtı. İstihdam art arda ikinci ayda da geriledi. Fabrikadan çıkış ve ham madde fiyatları, TL'deki değer kaybının etkisiyle art arda ikinci defa rekor yükseliş kaydetti. Bazı imalatçılar tedarikçilerden hammadde temin edemediklerini ifade ederken, tedarikçilerin teslim süreleri, Haziran 2005'ten bu yana en uzun süreye çıktı. İSTANBUL - DÜNYA

Ekonomideki eğilimler nereye koşuyor?

Türkiye ekonomisindeki eğilimler açısından, bu yılın üçüncü çeyreğine bir kötü ve bir de ihtiyatlı iyimserlikle karşılanabilecek iki haber ile başladık. Son iki ay içinde elektrik ve doğalgaz fiyatlarına üçüncü zam yapıldı. Eylül ayı ihracatı ise, bir yıl öncesinin aynı dönemine göre yüzde 22,6 oranında artarak 14,5 milyar dolar düzeyine yükselmiş ve söz konusu dönem için yeni bir rekor kırılmış. Bu gelişmeleri Türk Lirasındaki değer kayıplarına bağlı eğilimlerin olağan sonuçları olarak görmek ve kırılmanın azalmadığı tespiti yapmak yanlış olmaz.

Önce ihracat rakamlarından başlayalım. Türkiye İhracatçıları Meclisinin kayıtlarına göre, Ağustos ayı ihracat rakamları bir yıl öncesinin aynı dönemine göre yüzde 4,9 oranında azalarak 10,48 milyar dolar seviyesine gerilemişti. Döviz kurlarındaki çok yüksek düzeyli fiyat oynaklığına bağlı olarak fiyatlamada konusundaki belirsizlikler artmış, iç pazarın çöküşe geçtiği bir dönemde dış satım rakamları da gerilemişti. Bu durum bir kısım satışların takip eden ay olan Eylül dönemine kaymasına sebep olmuş olabilir. Ayrıca içeride kredi mekanizmasındaki tıkanıklığı bağlı nakit akım sorunlarının, maliyet koşullarından bağım-

ARKA PLAN

Uğur Civelek

sız olarak ihracata yüklenilmesini zorunlu kıldığı da düşünülebilir. Sanayiciler ihracatın üretim içindeki payının, iç talep yetersizliğinin de katkısı ile yüksek oranda arttığını dile getiriyor.

İhracatın aynı tempoyla artması mümkün görünmüyor

Gelişmeler, ihracatın aynı tempo ile artmaya devam etmesinin pek mümkün olamayacağı anlamı taşıyor olabilir! Siparişlerdeki azalma ve maliyetlerdeki yükseliş ile küresel koşullardaki olumsuzlaşma bu olasılığı güçlendiriyor. Son iki ay içinde enerji fiyatlarına üçüncü kez yapılan yüksek oranlı zamlar, daha farklı düşünmeye izin vermiyor. **İstanbul Sanayi Odası** tarafından hesaplatılan Satın Alma Müdürleri Endeksinin, Eylül ayında yüzde 8,6 oranında gerilemesi daha farklı düşünmeye izin vermiyor; diğer güven endekslerindeki sert gerilemeler bu kanaati ön plana çıkarıyor. Makroekonomik görünüme ilişkin beklentiler olumsuzlaşmaya devam ediyor.

Finansal piyasa cephesinde-

ki iyimser zorlamalara rağmen, ekonomi alarm vermeyi sürdürüyor. Kredi mekanizmasının çalışmıyor, para ve maliye politikalarının sıklaşıyor olması mevcut soruları hızla ağırlaştırıyor; iş dünyamızı çok sıkıntılı hale getiriyor ve paranın devir hızını nerede ise felç ediyor. Büyüyen güvensizlik, piyasa içi kredilendirme anlamındaki vadedeli satışları da hızla daraltıyor ve çarkların dönebilmemesini zora sokuyor. Tüm sektörler nefes almakta zorlanırken, mali sektör ve kamu kesiminin iyiyeye gitmesi pek mümkün görünmüyor.

Çok uzun süredir sorunları borçları büyüterek ve ağırlaşmasına izin vererek çözme alışkanlığı, tehlikeli sayılabilecek türden bağımlılıklar yaratmış ve eğilimlerin sürdürülebilir olmadığı unutulmuş olabilir! Eğer fiili durum böyle olmasa, ortaya konan yaklaşımların başarı şansının az olmadığı söylenebilir! Çiftçilerin gübre alacak olanağı olmadığı için tarımsal verim muhtemelen azalacak; sanayi ve hizmet kesimi, ağırlaşmakta olan nakit akım sorunlarını nasıl açacağını bilmiyor, faaliyetlerini yavaşlatmak ve istihdamını daraltmak zorunda kalıyor. Sonuçta, döviz kurları bir miktar geriletilmiş olsa da güven bunalımı derinleşmeyi sürdürüyor; bilançolardaki tahribatın biraz

olsa azaltılabilmiş olması nakit akım sorunlarının büyümesini önleyemiyor. Sorunlu hale dönüşen alacaklar çığ gibi büyümeye devam ediyor.

Bu hafta ortasında Eylül ayı enflasyon rakamları açıklanacak. Yıllık rakamların bu dönemde zirve yaparak Ekim ayında gerilemeye başlayacağı varsayıyordu; elektrik ve doğalgaza yapılan yüksek oranlı zamlar bu olasılığı büyük ölçüde azalttı. Maliyet kökenli enflasyon baskıları güçlenmeyi sürdürürken, faizlerin olabildiğince kısa zamanda gerileyebilmesi umudu soluyor, daha da yükseltilmesi olasılığı gündeme gelebilecek gibi görünüyor. Ağustos ayında yüzde 32 düzeyini aşan yıllık yurt içi üretici fiyat artışlarının, Eylül'de yüzde 40 düzeyini aşması kimseyi şaşırtmayacak; bu durum yükseliş eğiliminde olan tüketici fiyatlarına ilişkin beklentileri de etkileyecek!

Enflasyon baskılarının güçlü olduğu türden sert bir durgunlaşma yaşıyoruz. Sıkı para ve maliye politikası uygulamasının enflasyon baskılarını ne oranda ve hangi vadede azaltabileceğini şimdilik kestiremiyoruz; fakat benimsenen yaklaşımlar nedeniyle durgunluğun bunalıma dönüşme olasılığının artmakta olduğunu görebiliyoruz!

PMI eylülde 42,7 oldu

İstanbul Sanayi Odası (İSO)

Türkiye ve İstanbul İmalat PMI Eylül 2018 raporları açıklandı. İSO İstanbul İmalat PMI da Eylül'de 43,5 düzeyine gerileyerek İstanbul imalatçıların faaliyet koşullarının üst üste ikinci ay olacak şekilde yavaşladığını gösterdi. Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen İSO Türkiye ve İstanbul İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Eylül 2018 dönemi sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ağustos ayında 46,4 olarak ölçülen PMI eylül ayında 42,7'ye geriledi. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endeksteki son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler eylül ayında da yavaşlamaya devam etti. Yeni ihracat siparişleri son üç ayda ilk kez olacak şekilde hız kaybetti. Ancak Türk Lirasındaki zayıflamanın ihracatı bir miktar desteklemesiyle birlikte yeni ihracat siparişlerindeki yavaşlama toplam siparişlerdekine kıyasla çok daha düşük düzeyde gerçekleşti.

Üretimdeki yavaşlama firmaların istihdam ve satın alma faaliyetlerini azaltmasına neden oldu. İstihdam düzeyi üst üste ikinci ay olacak şekilde geriledi. Türk Lirasındaki zayıflamanın etkisiyle hem girdi maliyetleri hem de nihai ürün fiyatlarında üst üste ikinci ay olacak şekilde rekor düzeyde artış kaydedildi.

Siparişlerde yavaşlama eylülde de devam ediyor

İSO Türkiye İmalat PMI endeksi Eylül'de 42.7'ye geriledi. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endekste ki son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler eylül ayında da yavaşlamaya devam etti.

■ **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** ve İstanbul İmalat PMI Eylül 2018 raporları açıklandı. **İSO** İstanbul İmalat PMI da Eylül'de 43,5 düzeyine gerileyerek İstanbul imalatçıların faaliyet koşullarının üst üste ikinci ay olacak şekilde yavaşladığını gösterdi. Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İSO Türkiye** ve İstanbul İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Eylül 2018 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ağustos ayında 46,4 olarak ölçülen PMI eylül ayında 42,7'ye geriledi. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endekste ki son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler eylül ayında da yavaşlamaya devam etti. Yeni ihracat siparişleri son üç ayda ilk kez olacak şekilde hız kaybetti. Ancak Türk Lirasındaki

zayıflamanın ihracatı bir miktar desteklemesiyle birlikte yeni ihracat siparişlerindeki yavaşlama toplam siparişlerdekine kıyasla çok daha düşük düzeyde gerçekleşti. Üretimdeki yavaşlama firmaların istihdam ve satın alma faaliyetlerini azaltmasına neden oldu. İstihdam düzeyi üst üste ikinci ay olacak şekilde geriledi. Türk Lirasındaki zayıflamanın etkisiyle hem girdi maliyetleri

hem de nihai ürün fiyatlarında üst üste ikinci ay olacak şekilde rekor düzeyde artış kaydedildi. Ayrıca mevcut zorluklar tedarikçilerin zaman zaman girdi temin edememesine yol açtı. Bunun yansıması olarak, satın alınan ürünlerin tesliminde gecikmeler yaşandı. Tedarikçilerin teslimat sürelerindeki uzama anketin başladığı Haziran 2005'ten beri en belirgin düzeyde gerçekleşti.

İSTANBUL'DA DA GERILEME VAR

Ağustos ayında 46,3 olarak ölçülen **İstanbul Sanayi Odası** İstanbul İmalat PMI da Eylül'de 43,5 düzeyine gerileyerek İstanbul imalatçıların faaliyet koşullarının üst üste ikinci ay olacak şekilde yavaşladığına işaret etti. Zorlu piyasa koşullarının yansıması olarak belirgin şekilde yavaşlayan yeni siparişler sektörün faaliyet koşullarındaki bozulmada belirleyici oldu. İki aylık büyüme trendinin ardından yeni ihracat siparişleri de eylülde geriledi. Diğer yandan Türk Lirasındaki değer kaybının ihracatı kısmen desteklemesi sayesinde yurt dışından alınan yeni işlerdeki yavaşlama hızı toplam yeni siparişlerdekine kıyasla çok daha hafif düzeyde kaydedildi.

İmalat PMI'ı son 9 yılın en düşük seviyesinde

EKONOMİK büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** ve İstanbul İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Eylül 2018 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50.0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ağustos ayında 46.4 olarak ölçülen PMI, eylül ayında 42.7'ye geriledi. Bu, Mart 2009'dan beri en düşük seviye olarak kayda geçti. İstanbul İmalat PMI da eylülde 43.5'e gerileyerek imalatçıların faaliyet koşullarının üst üste 2. ay olacak şekilde yavaşladığını gösterdi.

İmalat endeksi eylülde 42.7 oldu

EKONOMİK büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** ve İstanbul İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin eylül sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ağustos ayında 46.4 olarak ölçülen PMI eylül ayında 42.7'ye geriledi. Yeni ihracat siparişleri son üç ayda ilk kez olacak şekilde hız kaybetti. Ancak Türk Lirasındaki zayıflamanın ihracatı bir miktar desteklemesiyle birlikte yeni ihracat siparişlerindeki yavaşlama toplam siparişlerdekine kıyasla çok daha düşük düzeyde gerçekleşti.

PMI 'Siparişler azaldı' diyor

PMI verisi, ekonomideki soğuma ve daralmayı daha net ortaya koydu. 2009'dan bu yana en kötü çıkan veriye göre yeni siparişler azalırken, istihdamda da sıkıntı belirginleşti

İMALAT sanayi satın alma yöneticisi endeksi (PMI) Eylül'de 42.7'ye gerileyerek Mart 2009'dan bu yana en düşük değeri alırken, sektörde daralmanın 6'ncı ayına girdiğini ortaya koydu. Üretim ve yeni siparişlerdeki daralma devam ederken imalat sanayinde istihdam ve satın alma faaliyetleri geriledi. TL'nin değersiz seyri enflasyonist baskıların devam etmesini sağlarken, bazı şirketler satın

alacak ham madde bulmakta zorluk çektiklerini belirtti.

Mal alamıyoruz

IHS Markit tarafından **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** için hazırlanan imalat PMI, Ağustos ayında 46.4 değerini almıştı. Endeks geçen ay 6 aydır devam eden daralma süresince en düşük değeri aldı. Ankete katılan şirketler üretim ve yeni siparişlerdeki daralmada ekonomideki zor

durumun rol oynadığını belirttiler. Üretim alt endeksi Ağustos'taki 44.1 seviyesinden Eylül'de 37.9'a, yeni siparişler 44'ten Eylül'de 38'e geriledi. Yeni ihracat siparişleri de Eylül'de daralma kaydetti ancak daralmanın yüksek kurun desteğiyle toplam siparişlerden çok daha zayıf gerçekleşti. Ayrıca bazı imalatçılar tedarikçilerden hammadde temin edemediklerini ifade etti.

+

İmalat 2009'dan beri en düşük seviyede

EKONOMİK büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** ve İstanbul İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Eylül 2018 dönemi sonuçları açıklandı. Ağustos ayında 46,4 olarak ölçülen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) eylül ayında 42,7'ye geriledi. Bu, Mart 2009'dan beri en düşük seviye olarak kayda geçti. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endekste ki son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler eylül ayında da yavaşlamaya devam etti. Bloomberg HT'de yer alan habere göre, **İstanbul Sanayi Odası** İstanbul İmalat PMI da eylülde 43,5 düzeyine gerileyerek İstanbul imalatçıları nın faaliyet koşullarının üst üste ikinci ay olacak şekilde yavaşladığını gösterdi.

Çarklar yavaş dönüyor

**İstanbul Sa-
nayi Oda-
sı'nın (İSO)**
her ay açıkladığı Türkiye
İmalat Satın

Alma Yöneticileri Endeksi'ne göre Eylül ayında sanayide çarklar yavaşladı. Sanayide istihdam azalırken; Ağustos ayından sonra Eylül ayında da

hem ürün, hem de hammadde fiyatlarına zam geldi. Ayrıca mevcut zorluklar tedarikçilerin zaman zaman girdi temin edemesine yol açtı.

● **6'DA**

Sanayide çarklar tökezledi

ISO'nun her ay açıkladığı Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi'ne göre Eylül ayında sanayide çarklar yavaşladı. İstihdam kapasitesi gerileyen sanayide hammadde temininde yaşanan zorluk nedeniyle üretim de aksadı

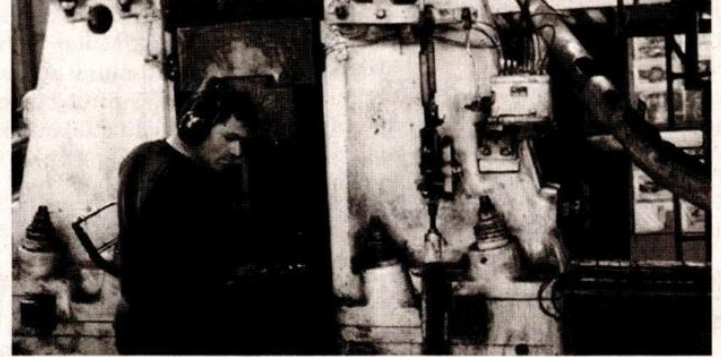
RECEP BAHAR / İSTANBUL

İmalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI)** Eylül ayında 42.7'ye geriledi. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endekste son durumda etkili oldu ve hem üretim, hem de yeni siparişler geçen ay da yavaşlamaya devam etti. Eşik değer olan 50.0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Ağustos ayında 46.4 olarak ölçülen PMI, Eylül ayında 42.7'ye geriledi. Yeni ihracat siparişleri

son üç ayda ilk kez hız kaybetti. Ancak Türk Lirasındaki zayıflamanın ihracatı desteklemesiyle birlikte yeni ihracat siparişlerindeki yavaşlama toplam siparişlerdekine kıyasla çok daha düşük düzeyde gerçekleşti. Üretimdeki yavaşlama firmaların istihdam ve satın alma faaliyetlerini azaltmasına neden oldu.

Teslimatlar gecikti

İstihdam düzeyi üst üste ikinci ay olacak şekilde geriledi. Türk Lirasındaki zayıflamanın etkisiyle hem girdi maliyetleri hem de nihai ürün fiyatlarında üst üste ikinci ay olacak şekilde rekor düzeyde artış

kaydedildi. Ayrıca mevcut zorluklar tedarikçilerin zaman zaman girdi temin edememesine yol açtı. Bunun yansıması olarak, satın alınan ürünlerin tesliminde gecikmeler yaşandı. Tedarikçilerin teslimat sürele-

rindeki uzama anketin başladığı Haziran 2005'ten beri en belirgin düzeyde gerçekleşti. Bu arada Rusya'da imalat sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), Eylül ayında 50 puana çıktı.

İSO Türkiye İmalat PMI Eylül'de 42,7 oldu

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) Eylül'de 42,7'ye geriledi. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endekste ki son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler eylül ayında da yavaşlamaya devam etti. **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** ve İstanbul İmalat PMI Eylül 2018 raporları açıklandı. **İSO** İstanbul İmalat PMI da Eylül'de 43,5 düzeyine gerileyerek İstanbul imalatçıların faaliyet koşullarının üst üste ikinci ay olacak şekilde yavaşladığını gösterdi. Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İSO Türkiye** ve İstanbul İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Eylül 2018 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ağustos ayında 46,4 olarak ölçülen PMI eylül ayında 42,7'ye geriledi. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endekste ki son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler eylül ayında

da yavaşlamaya devam etti. Yeni ihracat siparişleri son üç ayda ilk kez olacak şekilde hız kaybetti. Ancak Türk Lirasındaki zayıflamanın ihracatı bir miktar desteklemesiyle birlikte yeni ihracat siparişlerindeki yavaşlama toplam siparişlerdeki kıyasla çok daha düşük düzeyde gerçekleşti. Üretimdeki yavaşlama firmaların istihdam ve satın alma faaliyetlerini azaltmasına neden oldu. İstihdam düzeyi üst üste ikinci ay olacak şekilde geriledi. Türk Lirasındaki zayıflamanın etkisiyle hem girdi maliyetleri hem de nihai ürün fiyatlarında üst üste ikinci ay olacak şekilde rekor düzeyde artış kaydedildi. Ayrıca mevcut zorluklar tedarikçilerin zaman zaman girdi temin edememesine yol açtı. Bunun yansımaları olarak, satın alınan ürünlerin tesliminde gecikmeler yaşandı. Tedarikçilerin teslimat sürelerindeki uzama anketin başladığı Haziran 2005'ten beri en belirgin düzeyde gerçekleşti. İstanbul İmalat PMI Eylül'de 43,5 oldu Ağustos ayında 46,3 olarak ölçülen **İstanbul Sanayi Odası** İstanbul İmalat PMI da Eylül'de

43,5 düzeyine gerileyerek İstanbul imalatçıların faaliyet koşullarının üst üste ikinci ay olacak şekilde yavaşladığına işaret etti. Zorlu piyasa koşullarının yansımaları olarak belirgin şekilde yavaşlayan yeni siparişler sektörün faaliyet koşullarındaki bozulmada belirleyici oldu. İki aylık büyüme trendinin ardından yeni ihracat siparişleri de eylülde geriledi. Diğer yandan Türk Lirasındaki değer kaybının ihracatı

kısmen desteklemesi sayesinde yurt dışından alınan yeni işlerdeki yavaşlama hızı toplam yeni siparişlerdeki kıyasla çok daha hafif düzeyde kaydedildi. (İHA)

can.topaktas@bursahaber.com

Yunis Can TOPAKTAŞ

İhracat, leasing ve zamlar!

Türk Lirasındaki büyük erime sonunda, tüm ürünlerin, arsaların, konutların, alışveriş merkezlerinin, kıyıların, İstanbul Boğazındaki villaların, konakların, Uludağ'daki otellerin, otomobillerin, kamyonların, TIR'ların fiyatları dolar bazında inanılmaz düşük seviyelere geriledi... Doğal olarak Türk ürünlerine aşına olanlar ithalatlarını artırdı...

2018 Ekim ayındayız ve geçen eylül ayındaki ihracatın 14 milyar 476 milyon dolar ile "tarihin en yüksek eylül ayı ihracatı" olarak gerçekleştiğine sevinmek istiyorum...

Hemen ithalata bakalım... 16 milyar 368 milyon dolarlık ürün, hammadde ya da yarı mamul madde ithal etmişiz... Söz konusu dönemde dış ticaret açığı, yüzde 76,85 düşükle 1 milyar 892 milyon dolar olarak kayıtlara geçmiş durumda...

Rakamlar; ihracatın eylülde geçen yılın aynı ayına göre yüzde 22,57 artmış olduğunu gösteriyor... İthalatta da durum fena değil; Yüzde 18,09 oranında azalmış durumda... İhracatın ithalatı karşılama oranı da yüzde 88,4'le iyi bir yerde.

Eylül ayı itibarıyla **son 12 aylık ihracatımız da 165,1 milyar dolarla yeni bir zirveyi işaret ediyor...** Moral veren rakamlar aslında... Ancak geleceği halen net olarak görememek çok ama çok zoruma gidiyor... **Etkili ağızlar-dan edindiğim bilgilere göre her şey o kadar toz-pembe değil...** Kasım ve Aralık beklenmeli...

Geçen ay en fazla ihracat, 1 milyar 427 milyon dolarla Almanya'ya yapılmış... Bu ülkeyi 1 milyar 62 milyon dolarla İngiltere ve 825 milyon dolarla İtalya izliyor... **Türkiye'nin geleneksel pazarı, görüldüğü gibi; Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın geçtiğimiz günlerde ziyaret ettiği Almanya...** İlişkiler sıcak tutulmalı...

★★★

Durumun ilanı
Istanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye ve İstanbul İmalat PMI anketlerinin Eylül 2018 raporlarını açıkladı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ağustos ayında 46,4 olarak ölçülen PMI, eylül ayında 42,7 oldu. Yavaşlama var!

Faaliyet koşulları, endekste ki son durumda etkili oldu ve **hem üretim hem de yeni siparişler, eylül ayında yavaşlamaya devam etti. Yeni ihracat siparişleri son 3 ayda ilk kez olacak şekilde hız kaybetti.** Ancak TL'deki zayıflamanın ihracatı bir miktar desteklemesini de gözden kaçırmamak gerek...

Üretimdeki yavaşlama, firmaların istihdam ve satın alma faaliyetlerini azaltmasına neden oldu. İstihdam düzeyi üst üste ikinci ay olacak şekilde geriledi. **TL'deki zayıflamanın etkisiyle hem girdi maliyetleri hem de nihai ürün fiyatlarında üst üste ikinci ay olacak şekilde rekor düzeyde artış kaydedildi.** Ayrıca, mevcut zorluklar tedarikçilerin zaman zaman girdi temin edememesine yol açtı. Bunun yanı sıra, satın alınan ürünlerin tesliminde gecikmeler yaşandı. Tedarikçilerin teslimat sürelerindeki uzama, anketin başladığı Haziran 2005'ten beri en belirgin düzeyde gerçekleşti.

★★★

Leasing yapan yok

Finansal kiralama sektörü (Leasing) de zorlanmaya başladı. Her şeyin TL'ye çevrilmesini isteyen ve TL ile kiralama-yı öngören KHK sonrası kafalar daha da karıştı. **Makine ve teçhizat getirenlere destek olan leasing kuruluşları** şaşkın durumda...

Yaklaşık **25 milyar dolarlık öz sermayeye** sahip olan 98 leasing firması, **155 milyar dolarlık aktif** büyüklüğü yönetiyor... TL'ye dönmek de istemiyorlar; Çünkü tüm işlemleri döviz bazında gerçekleştiriyorlar... **Yabancı kuruluşlara ödemelerde sıkıntı artıyor...** Daralma ve soğuma yaşanmamalı...

★★★

Bu kış zor geçecek

Bursa Sanayicileri ve İşadamları Derneği (BUSİAD) Yönetim Kurulu Başkanı **Ergun Hadi Türkay**, geçtiğimiz iki ayda elektrik ve doğalgaza zamlar yapıldığını ve o zamlar için "Enerjimiz tükeniyor ve hükümet bizlerin de görünüşünü almali" demişti...

Dün açıklanan zamların ardından "hem elektrikte hem de doğalgazda zam yüzde 50'nin üstüne çıktı. Bu kez de bu kış zor geçecek diyoruz" ifadesini kullandı.

HAKLI...

İmalat PMI Endeksi 9 yılın en düşüğünde

İSTANBUL Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI Eylülde ayında 42,7'ye geriledi. Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye ve İstanbul İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Eylül 2018 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer

olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ağustos ayında 46,4 olarak ölçülen PMI Eylül ayında 42,7'ye geriledi. Bu, Mart 2009'dan beri en düşük seviye olarak kayda geçti. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endeksteki son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler

Eylül ayında da yavaşlamaya devam etti. Yeni ihracat siparişleri son üç ayda ilk kez olacak şekilde hız kaybetti. Ancak Türk Lirası'ndaki zayıflamanın ihracatı bir miktar desteklemesiyle birlikte yeni ihracat siparişlerindeki yavaşlama toplam siparişlerdeki kıyasla çok daha düşük düzeyde gerçekleşti.

İmalat PMI'da düşüş devam etti

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) Eylül'de 42,7'ye geriledi. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endekste ki son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler eylül ayında da yavaşlamaya devam etti. İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye ve İstanbul İmalat PMI Eylül 2018 raporları açıklandı. İSO İstanbul İmalat PMI da Eylül'de 43,5 düzeyine gerileyerek İstanbul imalatçıların faaliyet koşullarının üst üste ikinci ay olacak şekilde yavaşladığını gösterdi. Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen İSO Türkiye ve İstanbul İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Eylül 2018 dönemi sonuçları açıklandı.

SİPARİŞLERİ YAVAŞLADI

Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ağustos ayında 46,4 olarak ölçülen PMI eylül ayında 42,7'ye geriledi. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endekste ki son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler eylül ayında da yavaşlamaya devam etti. Yeni ihracat siparişleri son üç ayda ilk kez olacak şekilde hız kaybetti. Ancak Türk Lirasındaki zayıflamanın ihracatı bir miktar desteklemesiyle birlikte yeni ihracat siparişlerindeki yavaşlama toplam siparişlerdekine kıyasla çok daha düşük düzeyde gerçekleşti. Üretimdeki yavaşlama firmaların istihdam ve satın alma faaliyetlerini azaltmasına neden oldu. İstihdam düzeyi üst üste ikinci ay olacak şekilde geriledi. (İHA)

“Tunus pazarı, bizler için büyük önem taşımakta”

İSO'nun düzenlediği “Tunus Ülke Günü ve İşbirliği Fırsatları” toplantısında konuşan İSO Başkan Yardımcısı İrfan Özhamaratlı, Türkiye ile Tunus arasındaki ikili ticaret hacminin 2017 yılında 1,12 milyar dolar olarak gerçekleştiğini belirterek, “Aslında gerçek potansiyelin oldukça altında” dedi.

Özhamaratlı, Tunus'ta Türk iş adamları tarafından kurulmuş, imalatla ve ticaretle iştigal eden yaklaşık 65 Türk şirketinin faaliyet gösterdiğini söyledi. Özhamaratlı, “Aslında gerçek potansiyelin oldukça altında. Bu şirketlerin yatırımlarının toplam değeri yaklaşık 500 milyon dolar olup ortak yatırımlarla birlikte yatırım tutarı yaklaşık 1 milyar dolardır” dedi. Türkiye ve Tunus arasında turizm sektörünün de geliştiğini ifade eden Özhamaratlı, “2017 yılında Tunus'a 17 bin 2 vatandaşımız giderken, Tunus'tan Türkiye'ye 111 bin 627 ziyaretçi gelmiştir” dedi.

İSO Türkiye İmalat PMI, eylülde 42.7 oldu

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), eylül ayında 42,7 düzeyinde gerçekleşti. **İSO Türkiye** ve İstanbul İmalat PMI anketlerinin Eylül 2018 raporları açıklandı.

Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ağustos ayında 46,4 olarak ölçülen PMI, eylül ayında 42,7 oldu. Faaliyet koşulları endekste ki son du-

rumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler, eylül ayında yavaşlamaya devam etti. Yeni ihracat siparişleri son 3 ayda ilk kez olacak şekilde hız kaybetti. Ancak TL'deki zayıflamanın ihracatı bir miktar desteklemesiyle birlikte yeni ihracat siparişlerindeki yavaşlama toplam siparişlerdekine kıyasla çok daha düşük düzeyde gerçekleşti. Üretimdeki yavaşlama, firma-

ların istihdam ve satın alma faaliyetlerini azaltmasına neden oldu. İstihdam düzeyi üst üste ikinci ay olacak şekilde geriledi. TL'deki zayıflamanın etkisiyle hem girdi maliyetleri hem de nihai ürün fiyatlarında üst üste ikinci ay olacak şekilde rekor düzeyde artış kaydedildi. Ayrıca, mevcut zorluklar tedarikçilerin zaman zaman girdi temin edememesine yol açtı. Bu-

nun yansıması olarak, satın alınan ürünlerin tesliminde gecikmeler yaşandı. Tedarikçilerin teslimat sürelerindeki uzama, anketin başladığı Haziran 2005'ten beri en belirgin düzeyde gerçekleşti. Ağustos ayında 46,3 olarak ölçülen **İSO** İstanbul İmalat PMI da eylülde 43,5 düzeyine gerileyerek İstanbul imalatçılarının faaliyet koşullarının üst üste ikinci ay olacak şekilde yavaşladığına işaret etti. **(Ekonomi Servisi)**

İSO Türkiye İmalat PMİ EYLÜL'DE 42.7 OLDU

İmalat sanayi satın alma yöneticisi endeksi (PMİ) Eylül'de 42.7'ye gerileyerek Mart 2009'dan bu yana en düşük değeri alırken, sektörde daralmanın altıncı ayına girdiğini ortaya koydu.

ÇOK DAHA DÜŞÜK DÜZEYDE

► Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** ve İstanbul İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Eylül 2018 dönemi sonuçları şöyle: **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI eylülde ayında 42.7'ye geriledi. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endekste son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler eylül ayında da yavaşlamaya devam etti. Yeni ihracat siparişleri son üç ayda ilk kez olacak şekilde hız kaybetti. Ancak Türk Lirasındaki zayıflamanın ihracatı bir miktar desteklemesiyle birlikte yeni ihracat siparişlerindeki yavaşlama toplam siparişlerdeki yavaşlamaya çok daha düşük düzeyde gerçekleşti.

BOZULMADA BELİRLEYİCİ OLDU

► **İstanbul Sanayi Odası** İstanbul İmalat PMI da eylülde 43.5 düzeyine gerileyerek İstanbul imalatçılarının faaliyet koşullarının üst üste ikinci ay olacak şekilde yavaşladığını gösterdi. Zorlu piyasa koşullarının yansıması olarak belirgin şekilde yavaşlayan yeni siparişler sektörün faaliyet koşullarındaki bozulmada belirleyici oldu. İki aylık büyüme trendinin ardından yeni ihracat siparişleri de eylülde geriledi.

► Kaynak: Hürriyet.com

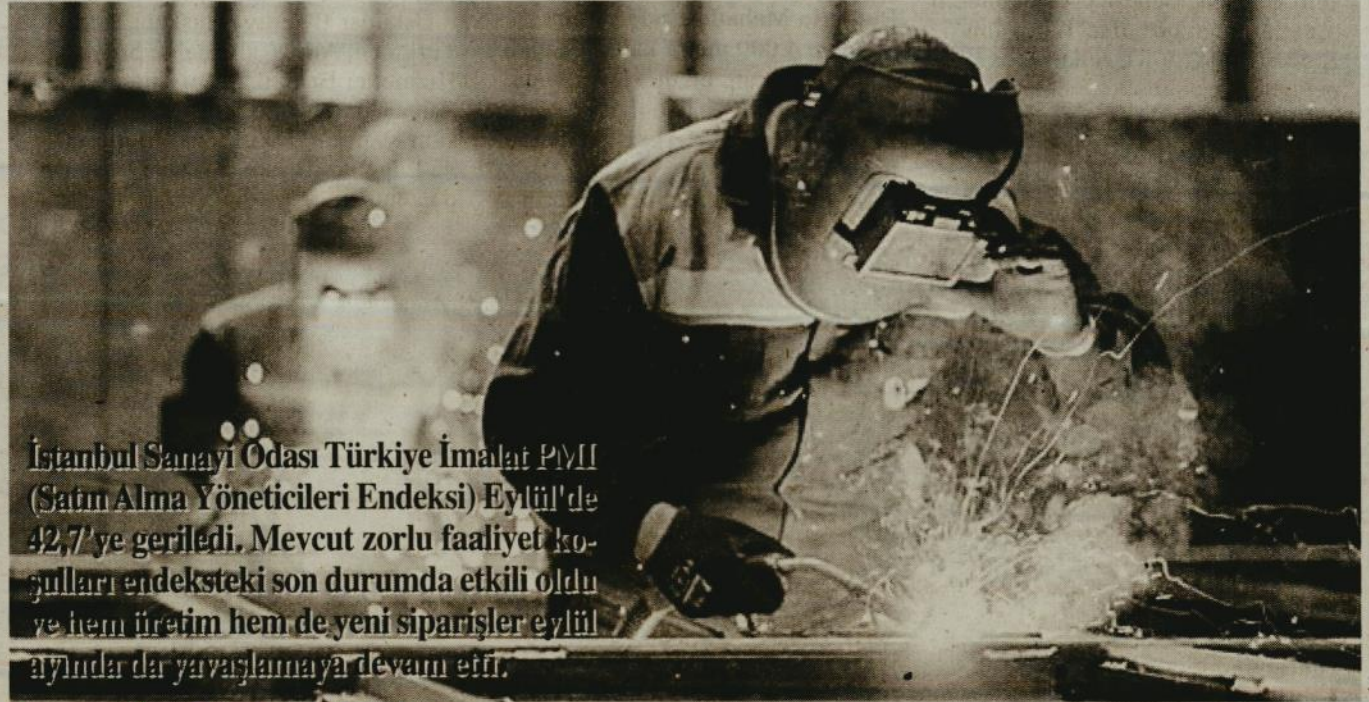

İSO Türkiye İmalat PMI **Eylül'de 42,7 oldu**

HABER MERKEZİ - Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye** ve İstanbul İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Eylül 2018 dönemi sonuçları şöyle:

Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI eylülde ayında 42,7'ye geriledi. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endekste ki son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler eylül ayında da yavaşlamaya devam etti. Yeni ihracat siparişleri son üç ayda ilk kez olacak şekilde hız kaybetti.

İSO Türkiye İmalat PMI Eylül ayında 42,7 oldu

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) Eylül'de 42,7'ye geriledi. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endeksteki son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni siparişler eylül ayında da yavaşlamaya devam etti.

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Türkiye ve İstanbul İmalat PMI Eylül 2018 raporları açıklandı. İSO İstanbul İmalat PMI da Eylül'de 43,5 düzeyine gerileyerek İstanbul imalatçıların faaliyet koşullarının üst üste ikinci ay olacak şekilde yavaşladığını gösterdi. Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İSO Türkiye** ve İstanbul İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin Eylül 2018 dönemi sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, ağustos ayında 46,4 olarak ölçülen PMI eylül ayında 42,7'ye geriledi. Mevcut zorlu faaliyet koşulları endeksteki son durumda etkili oldu ve hem üretim hem de yeni

siparişler eylül ayında da yavaşlamaya devam etti. Yeni ihracat siparişleri son üç ayda ilk kez olacak şekilde hız kaybetti. Ancak Türk Lirasındaki zayıflamanın ihracatı bir miktar desteklemesiyle birlikte yeni ihracat siparişlerindeki yavaşlama toplam siparişlerdekine kıyasla çok daha düşük düzeyde gerçekleşti.

Üretimdeki yavaşlama firmaların istihdam ve satın alma faaliyetlerini azaltmasına neden oldu. İstihdam düzeyi üst üste ikinci ay olacak şekilde geriledi. Türk Lirasındaki zayıflamanın etkisiyle hem girdi maliyetleri hem de nihai ürün fiyatlarında üst üste ikinci ay olacak şekilde rekor düzeyde artış kaydedildi. Ayrıca mevcut zorluklar tedarikçilerin zaman zaman girdi temin edememesine yol açtı. Bunun yansımaları olarak, satın alınan ürünlerin tesliminde gecikmeler ya-

şandı. Tedarikçilerin teslimat sürelerindeki uzama anketin başladığı Haziran 2005'ten beri en belirgin düzeyde gerçekleşti. Ağustos ayında 46,3 olarak ölçülen **İstanbul Sanayi Odası** İstanbul İmalat PMI da Eylül'de 43,5 düzeyine gerileyerek İstanbul imalatçıların faaliyet koşullarının üst üste ikinci ay olacak şekilde yavaşladığını işaret etti. Zorlu piyasa koşullarının yansımaları olarak belirgin şekilde yavaşlayan yeni siparişler sektörün faaliyet koşullarındaki bozulmada belirleyici oldu. İki aylık büyüme trendinin ardından yeni ihracat siparişleri de eylülde geriledi. Diğer yandan Türk Lirasındaki değer kaybının ihracatı kısmen desteklemesi sayesinde yurt dışından alınan yeni işlerdeki yavaşlama hızı toplam yeni siparişlerdekine kıyasla çok daha hafif düzeyde kaydedildi.